

Forfatter: Jacobsen, J. P.

Titel: Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

Citation: Jacobsen, J. P.: "Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup", i Jacobsen, J. P.: *Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup*, udg. af Morten Borup ; Georg Christensen , 1924-29, s. 3. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-jacob01val-shoot-idm139811113480128.pdf> (tilgået 12. maj 2024)

Anvendt udgave: Samlede Værker I Udg. paa Grundlag af Digterens efterladte Papirer af Morten Borup

I

Den Luft, der laa under Lindetræernes Kroner, havde vugget sig frem over den brune Hede og de tørstige Marker; den var bleven baget af Solen og støvet af Vejene, men nu var den rensset af det tætte Løvhang, svalet af de køjlige Lindeblade, og Duften af Lindens gule Bløster havde gjort den fugtig og givet den Fylde. Nu laa den og blinkede stille og saligt op i det lysegrønne Hvalv, kjærtegnet af sagte dirrende Blade og af hvidgule Sommerfugles flimrende Vingslag.

De Menneskelæber, som aandede denne Luft, vare svulmende og friske, den Barm, den højnede, var ung og spæd. Barmen var spæd og Foden var spæd, Midjen smal, Væksten slank, og der var en vis mager Styrke i den hele Skikkelse. Frodigt var kun det stærke, dunkeltgyldne Haar, der halvt var bundet og halvt hang løst; for den lille, mørkeblaa Fløjelshue var gleden af og hang om Halsen i sine knyttede Hagebaand ned paa Ryggen som en lille Munkehætte. Ellers var der intet Klosterligt ved Dragten; en bred og ligeskaaren Lærredskrave slog ned over en lavendelblaa Hvergarnskjole med korte og 4 vide, opskaarne Ærmer; ud af dem brusede et Par store Poseærmer af fint, hollandsk Lin. En høj rød Sløjfe sad paa Brystet og høj rød Sløjfe paa Skoene.

Hun gik med Hænderne paa Ryggen og med foroverbøjet Hoved. Med legende, sirlige Skridt gik hun langsomt op ad Gangen; men ikke ligefrem; hun gik i Bugter; snart var hun ved at støde imod et Træ paa den ene Side, snart var hun ved at komme ud mellem Træerne paa den anden Side. En Gang imellem standsede hun, rystede Haaret fra Kinderne og saae op mod Lyset. Det dæmpede Skjær gav hendes barnehvide Ansigt en matgylden Lød, der gjorde de blaaladne Skygger under Øjnene mindre synlige; de røde Læber blev purpurbrune og de store, blaa Øjne blev næsten sorte. Hun var nydelig var hun: lige Pande, svagt kroget Næse, kort, skarpskaaren Underlæbe og stærk, rund Hage og fint rundet Kind og ganske smaa Øren og rent og skarpt tegnede Bryn ... Hun gik og smilte, let og tankeløst, tænkte paa Ingenting og smilte i Harmoni med Alt omkring hende. Hun kom til Ende med Gangen, standsede og gav sig til at svinge rundt paa Hælen, halvt til højre og halvt til venstre, stadigt med Hænderne paa Ryggen, med Hovedet lige, Blikket opad, og hun nynnede monotont og afbrudt i Takt med sin Svingen.

Der laa to Graastensfliser og var Trappetrin ned til, Haven, til Haven og det skarpe, hvide Sollys. Den skyfri, blaa-hvidste Himmel saae lige ned i den, og den Smule Skygge, der var, holdt sig tæt ind til Foden af de klippede Buksbomhække. Det skar i Øjnene, selv Hækken stod og gnistrede Lyset fra sine blanke Blade i skarpe, hvide Blink. Ambraen slæbte sig i hvide Snirkler ud og ind, frem og tilbage om tørstige Balsaminer, Boboreller, Gyldenlakker og Nelliker, der stod og stak Hovederne sammen ligesom Faar paa aaben Mark. Ærterne og Bønnerne henne ved Lavendelrækken vare ved at falde fra Stængerne af Varme, Morgenfruerne havde opgivet det Hele og stod og saae Solen lige op i Ansigtet, men Valmuerne havde kastet deres store, røde Blomsterblade og stod i de bare Stilke.

Barnet i Lindealleen sprang ned over Trinene, løb gennem den solhede Have, med bøjet Hoved, som man løber over en Gaard i Regnvej. Hun styrede hen imod en Trekant af dunkle Takstræer, smuttede om bagved dem og gik saa ind i den store Løvstue, der var en Levning fra de Belowers Tid. En vid Rundkreds af Ælmetraer havde de flettet sammen foroven, saavidt Grenene kunde naa, og det runde Hul i Midten havde de gitret til med Lægter og Rafter. Slyngende Roser og valske Kaprifolier groede stærkt op i Ælmeløvet og tættede godt, men til den ene Side var de slaaet fejl, og Humlen, der var plantet efter med, havde forknyttet Ælmekvistene og magtede ikke selv at lukke for Hullet.

For Indgangen til Stuen laa der to hvidmalede 6 Havheste; derinde stod der en lang Træbænk og et Bord; Pladen til Bordet var af Sten; stor og oval havde den været, men det Meste af den laa paa Jorden i tre Stykker, kun et lille fjerde laa løst over det ene Hjørne af Bordrammen. Ved det satte Barnet sig, tog Benene op paa Bænken, lænede sig tilbage og lagde Armene over Kors. Hun lukkede sine Øjne og sad ganske stille; der kom et Fan smaa Rynker i Panden, en Gang imellem bevægede hun Øjenbrynene og smilte let:

"I Stuen med de røde Purpurtæpper og den forgyldte Alkove ligger Griseldis for Margrevens Fødder, men han støder hende bort; nys har han revet hende op fra det lune Leje, nu aabner han den smalle, rundbuede Dør, og den kolde Luft strømmer ind paa den stakkels Griseldis, der ligger paa Gulvet og græder, og der er intet Andet mellem det kolde Nattepus og hendes varme, hvide Legeme end det tynde, tynde Lin. Men han jager hende ud og laaser Døren efter hende. Og hun trykker den nøgne Skulder op til den kolde, glatte Dør og hulker og hører ham gaa blødt inde paa Gulvets Tæpper, og gennem Nøglehullet kommer Lyset fra den duftende Kjærte og sætter sig som en lille, rund Sol paa hendes blottede Bryst. Og hun lister sig bort og gaar ned ad den mørke Marmeltrappe og der er ganske stille, hun hører ikke andet end den bløde, klappende Lyd af sine nøgne Fødder paa de isnende Stentrin. Saa kommer hun 7 udenfor. Sneen ... nej, det regner, det skylregner, og det tunge, kolde Vand plasker ned paa hendes Skuldre; Linet klæber fast til hendes Legeme, og Vandet driver ned ad hendes bare Ben, og hun træder med de skære Fødder i det bløde, kolde Dynd, der glider glat ud til Siden under Fodbladet. Og Vinden ... Buskene river hende og flænger hendes Kjole, nej, hun

har jo ingen Kjole paa ... som det flængede mit brune Skjørt! - der maa vist allerede være Nødder i Fastruplund, alle de Nødder, der var paa Viborg Marked ... Gud veed, om Ane har faaet Ro i sine Tænder ... Nej! Bruhnhylde! - den vilde Hest sprænger afsted ... Bruhnhylde og Grimmild - Dronning: Grimmild vinker ad Mændene, vender sig og gaar bort. Og de slæber Dronning Bruhnhylde frem, og en lav, sort Karl med svære, lange Arme, En som Bertel i Bomhuset, tager i hendes Bælte og rykker det over, og han smøger hendes Kittel og hendes Underkjortel af hende, og med sine sorte Næver stryger han Guldringene af de hvide, myge Arme, og en stor, halvnøgen, brun og laadden Karl lægger sin haarede Arm om hendes Liv, og med sine plumpe, brede Fødder træder han Sandalerne af hende, og Bertel vikler hendes lange, sorte Lokker om sin Haand og trækker bort med hende, og hun følger ham med foroverbøjjet Krop, og den Store lægger sine svedige Haandflader paa hendes nøgne Ryg og skubber hende fremad, fremad hen til den sorte, fnysende Hingst,

8

og de slænger hende ned i det graa Støv paa Vejen og de knytter Hestens lange Hale om hendes Ankler .. ."

Saa kom Rynkerne igjen og blev der længe, hun rystede paa Hovedet og saae mere og mere fortrædelig ud, endelig slog hun Øjnene op, rejste sig halvt og saae sig træt og misfornøjet omkring.

Myggene dansede henne for Aabningen mellem Humlerankerne, og det drev paa derude fra Haven stødvis med Duft af Mynte og Hjærtensfryd og imellem med Duft af Dild og Anniskaal. En lille, tummelumsk, gul Edderkop løb kildrende hen over hendes Haand og fik hende til at springe op fra Bænken. Hun gik hen mod Indgangen og rakte efter en Rose, der sad oppe i Løvet, men hun kunde ikke naa den. Saa gik hun udenfor og plukkede af Slyngrøserne; jo mere hun plukkede, jo ivrigere blev hun, og snart havde hun Skjørtet fuldt. Hun bar dem ind i Løvestuen og satte sig ved Bordet. Een for een tog hun dem op af Skjødet og lagde dem paa Stenpladen tæt op til hinanden, og snart var Stenen skjult under et blegrødt, duftende Svær.

Den sidste Rose var tagen, hun glattede Skjørtets Folder og de løse Blomsterblade og de grønne Blade, der havde sat sig fast i Kjølens Luv, strøg hun af, og blev saa siddende med Hænderne i Skjødet og saae paa Rosenfloret.

Denne Blomsterlød, der krusede sig i Skjær og Skygger, fra Hvidt, der rødmer, til Rødt,

9

der blaaner, fra fugtig Rosa, der næsten er tung, til et Lilla saa let, at det kommer og gaar som om det drev i Luften -. Hvert enkelt, rundet Blomsterblad, yndigt hvælv, blødt i Skyggen, men i Lyset med tusinde neppe synlige Gnister og Blink; med alt sit favre Rosenblod samlet i Aarer og spredt i Huden ... og saa den tunge, søde Duft, den drivende Em af d e n røde Nektar, som koger i Blømsterets Bund.

Hurtigt strøg hun sine Ærmer op og lagde de nøgne Arme ned i Rosernes milde, fugtige Kjølighed. Hun vred dem rundt i Roserne, der med løste Blade flagrede mod Jorden, saa sprang hun op og fejede med ét Strøg Alt det bort, der var paa Bordet og gik ud i Haven, rettende paa sine Ærmer. Med blussende Kinder og hastige Skridt gik hun ned gennem Gangene og ud, og fulgte saa langsomt Havediget op mod Kjørevejen. Paa den var der kort før Indkjørslen til Gaarden et Læs Hø væltet; flere Læs holdt bagved og kunde ikke komme frem. Ladefogden pryglede Kusken med en brun Stok, hvis Politur glimtede i Solen.

Lyden af Slagene gjorde et uhyggeligt Indtryk paa Barnet, hun holdt sig for Ørerne og gik hastigt op mod Gaarden. Kjælderdøren ned til Bryggerset stod aaben; hun smuttede derned og slog Døren i efter sig.

Det var den fjortenaarige Marie Grubbe, Datter af Iir. Erik Grubbe til Tjele Hovedgaard.

10

Skumringens blaa Skjær laa over Tjele. Duggen var/ falden og havde gjort Ende paa Høkjørslen. Gaardens Piger var i Stalden og malkede; Karlene rumsterede omkring i Ageram og Selekkammer; Hovbønderne stode i Flok uden Porten og ventede paa at blive ringet til Nadvre.

I det aabne Vindue stod Erik Grubbe og saae ud over Gaardspladsen: langsomt og een for een kom Hestene helt fri for Seler og Grime udad Stalddøren og gik hen til Vandings truget; midt i Gaarden stod en Dreng med rød Hue ved en af Bindestenene og satte nye Tænder i sin Rive, og henne i et Hjørne legede to unge Mynder Tagfat mellem Træhesten og den store Slibesten.

Som Tiden led kom Karlene tiere og tiere frem i Stalddørene, saae sig om og trak sig fløjtende eller trallende tilbage, en Pige med fyldt Malkepand kom i hurtig, smaatrinet Trampen over Gaarden, og Hovbønderne begyndte at trække sig inden Porten som for at skynde paa Nadverklokken. Nede i Kjøkkenet blev der stærkere Tumlen og Raslen med Spande, Fade og Brikker, saa blev der taget et Par stærke Tag i Klokken, og den rystede to Hold rustne Toner af sig, der snart døde hen i Træskoklampren og Lyden af Døre, der skurede mod Fældingen. Saa var Gaarden tom, kun de to Hunde stod og gjøede om Kap ud ad Porten.

Erik Grubbe trak Vinduet til og satte sig betænksomt ned. Det var i Vinterstuen han 11 sad. De brugte den baade Vinter og Sommer, baade til Dagligstue og Spisestue, de opholdt sig næsten aldrig i andre Stuer end den. Det var et rummeligt tofags Værelse med højt Brystpanel af mørkt Egetræ, Væggene vare beklædte med et Tavla af hollandske Stentøjsfliser, de vare glasserede, hvide i Bunden og maledte med store, blaa Roser. Kaminen var sat med brændte Mursten, en Dragkiste var stillet foran Aabningen, ellers vilde det trække naar der blev gaaet med Dørene. Et poleret Egetræsbord med to store, halvrunde Klapper, der næsten hang ned til Jorden, nogle højryggede Stole med Sæder af haardt, blankslidt Læder og et lille, grønmalet Skab, der hang højt oppe paa Væggen, andet var der ikke derinde.

Som Erik Grubbe nu sidder der i Mørkningen, kommer hans Husholderske, Ane Jensdatter, ind med et Lys i den ene Haand og en Stob pattevarm Mælk i den anden. Stoben sætter hun for ham, selv sætter hun sig ved Bordet og Lyset foran sig, dog giver hun ikke Slip paa Stagen, men sidder og drejer den rundt med sin store, røde Haand, der glimter af niange Ringe og store Stene.

"Aaja saamænd ja!" sagde hun som hun satte sig.

"Hvad er det?" spurgte Erik Grubbe og saae hen paa hende.

"Aa, En kan da nok give sig, naar En har støjet om til En hverken aarker eller sanser!"

"Ja! - travle Tider! - Folk faar de Sommerdage 12 rende den Varme op, de om Vinteren skal sidde i."

"Ja! - I snakker! - der er Maade med Alting, nien Hyvl i Grob og Hamler i Gras det er en lied Eongkyren. Jenne er En om Alting; de indenoms Piger er Trallier tilhobe, Ejærrestsladder og Byssens Nyt, det kan de nok kom' igjennem; gjør de Nøj, saa gjø' di ed skidt, aa gyres skal ed aa det te Gavns; men hvem der kommer te ed, de æ misæl A. Wulborg. æ syg aa Stine aa Buel, de Malosier, de staar og bødler te di sveder ve ed, men li vidt kommer de. En ku' da osse ha' nøj Hjælp a' Mari naar I vild' tal' henne te', men hun fo' da hverken Lov te' aa rø' sæ te' de' jen heller de aant."

"Naa, naa! du snakker dig jo baade fra Vejr og Aande og fra Landsens Maal tillige. Klag ikke mig Noget paa, forklag dig selv; havde du havt Taalmod med Marie i Vinter og lært hende lempelig op og viist hende ret Haandelag paa Alting, saa havde du nu havt Gavn af hende; men du havde intet Taalmod, du var hidsig og hun blev trodsig, I var jo ved at splitte hinanden levende ad. Det er saamænd mere end Tak værd, at det blev forbi."

"Ja vist saa I værg I kuns Mari, I er saa nærmest til det; men værger I Jeres, saa værger A min, og enten I tager det til Fortrydelse eller

* - 13

hvad I gjør, saa faar I vide, at der er mere Sind i Mari end hun kan komme gjennem Verden med. Men det fik nu være den Fejler det er, men hun er ond - ja! I siger nej, men hun er ond; aldrig kan hun lade bitte Ane gaa i Fred, aldrig! hun ligger over hende med Pluk og Nap og lede Ord saa lang Dagen er; det sølle Barn maatte ønske det aldrig var bleven, til og det maatte A og, og A ønsker det saa travrig som det er. Aa! Gud inderlig se i Naade til os! I er ikke ens Fader for de to Børn; men det forstaar sig, det er som ret er, Fædrenes Synder skulle hjemsøges paa Børnene i tredje, ja i fjerde Led, og Moderens Synd ligesaadan, og bitte Ane er kuns en Horeunge, - jo! jeg siger det rent ud, hun er en Horeunge, en Horeunge baade for Gud og Mennesker; - men I! I, hendes Fader! I maatte skamme Jer, maatte I, - ja, det siger A om I saa lægger Haand paa mig for det, som den Mikkelsdagsaften for to Aar siden, I maatte skamme Jer, æ tvi maatte I saa; for at lade Jert eget Barn mærke, at det er undfangen udi Synd, og I lader hende formærke det, baade I og Mari lader hende og mig mærke det, ja, om I saa slaar mig lader I hende det mærke..."

Erik Grubbe sprang op og trampede haardt i Gulvet.

"Stejler og Hjul! siger jeg, er du da spitalstosset Kvind? - du er drukken er du, ind og læg dig paa din Seng og sov dig Rusen og Galden væk! du fortjente jeg slog dig under 14 dine Øren, galsindede Kvind! - nej, ikke et Ord til! - Marie skal bort, hun skal herfra den Dag imorgen, - Fred vil jeg have i Fredsens Tid."

Ane hulkede højt.

"Aa Gud, aa Gud! at det skulde times! - en Verdens Skam! - lægge mig ud for Drik! - har jeg nogen tid den Tid vi har kjendt til hinanden og al den Tid der forved, gaaet i Stegers med en ruset Pande? har I hørt mig snakke over mig? hvor er den Plet, I har seet mig ligge mendrukken? Det er den Tak, En faar! Sove min Rus væk! - ja, give til Gud A maatte sove hen, give til Gud A maatte synke død ned for Jer, som I bær Spot og Spe ind paa mig ..."

Hundene glammede op derude i Gaarden, og der lød Hovslag under Vinduerne.

Ane tørrede hastigt sine Øjne, og Erik Grubbe aabnede Vinduet og spurgte hvem det var.

"Ridende Bud fra Fovsing," svarede en af Husets Karle.

"Saa tag hans Hest og lad ham komme herind," og dermed blev Vinduet lukket

Ane satte sig til Rette i Stolen og skyggede med Haanden for de rødgrædte Øjne.

Saa kom Budet ind og bragte Hilsen og Venskab fra Stiftsbefalingsmand Christian Skeel til Fovsing og Odden, som lod formelde, at han idag havde faaet Stafet om at Krigen var erklæret under første Juni; af den Grund var det nødvendigt at han for flere Aarsagers 15 Skyld tog til Aars og derfra mulig til Kjøbenfaavn og lod nu derfor spørge, om Erik Grubbe vilde slaa Følge, saalangt omstændighederne vilde Vejen gjøre, de kunde da i alt Fald faa endt den Sag, de havde sammen med somme Aarhusfolk, og anlangende Kjøbenhavn saa vidste Stiftsbefalingsmanden, at Erik Grubbe didhen havde mere Ærinde end nok var. I alle Fald vilde Christian Skeel være paa Tjele henad fire Slæt over Middag.

Erik Grubbe sagde dertil, at han skulde være rede til Rejsen.

Med den Besked red saa Budet hjem.

Nu talte Ane og Erik Grubbe længe om hvad der skulde gjøres medens han var borte, og det blev da ogsaa bestemt, at Marie skulde rejse med til Kjøbenhavn og blive hos sin Faster Rigitze et Aarstid eller to.

Den nær forestaaende Afsked havde gjort dem begge roligere, men den gamle Tvist var nærvædet at flamme op igjen, da de kom til at tale om, hvilke af sin salig Moders Smykker og Klæder Marie skulde føre med; det blev dog afgjort i Mindelighed, og Ane gik for at lægge sig tidligt, da det nok kunde behøves, at den Dag imorgen blev gjort saa lang som muligt var.

Lidt efter meldte Hundene nye Fremmede.

Denne Gang var det dog ikke andre end Sognepræsten for Tjele og Vinge, Hr. Jens Jensen Paludan.

Med et: "God Kvæld i Stuen!" traadte han ind,

16

Det var en bredskuldret, knokkelstærk Mand med lange Lemmer og ludende Hoved; rundrygget var han ogsaa, og hans Haar var stort som en Kragerede, graasprængt og filtret, og hans Ansigt havde en underlig stærk, jævn og tillige ren, blegrød Farve, der ikke passede godt til de grove, knortede Ansigtstræk og de buskede Bryn.

Erik Grubbe bad ham sidde ned og spurgte ham, hvorledes det gik med hans Højbjergning. Talen drejede sig saa en Stund om Aarstidens vigtigste Markarbejder og døde hen i Suk over det forgangne Aars daarlige Kornavl.

Præsten sad og skelede paaskjønns over til Stoben og sagde saa: "Velbyrdighed altid synderlig maadeholden! holder sig altid til naturlig Drikke. - Det er og det sundeste! nysmalket Mælk er en Himmerigs velsignet Ting, det er det, baade for ond Mave og æng Bryst."

"Jamænd! Guds Gaver er alle gode saa enten de malkes eller tappes os til. - I faar nu sætte Smag paa en Tønde ægte Mumme, vi forgangen fik hentet hjem fra Viborrig; hun er baade god og tysk endda jeg ikke kan skjønne at Tolderen har mærket hende."

Ølkruse og en stor Tudekande af Ibentræ og siset med Sølvringe blev sat frem.

Saa drak de hinanden til.

"Heydenkamper! ægte, adelig Heydenkamper!" udbrød Præsten med en Stemme, der skjælv af Begejstring og Rørelse, og da han 17 salig lagde sig tilbage i Stolen, havde han næsten Taarer i Øjnene.

"I er en Kjendere, Hr. Jens!" smiskede Erik Grubbe.

"Ak, hvad Kjendere! vi ere fra igaar og vide Intet," mumlede Præsten aandsfraværende, "ellers tænker jeg paa," fortsatte han med hævet Røst, "om det skulde have sin Rigtighed med det, jeg har ladet mig fortælle om de Heydenkampers Bryghus. - Det var en Frimestere, der fortalte mig det, en Gang deroppe i Hannover, den Tid, jeg rejste med Junker Jørgen. - Se! han sagde, at de begyndte altid deres Brygning en Fredag Nat, men inden Nogen fik Lov at røre sin Haand til Nogenting, maatte han gaa hen til Oldgesellen og lægge sine Hænder paa den store Vægt og sværge ved Ild og Blod og Vand, at han ingen hadske og onde Tanker gik og bar paa, for det vilde gjøre Øllet Skade. Han fortalte ogsaa, at Søndag Morgen naar Kirkeklokkerne begyndte at gaa, saa slog de alle Døre og Vinduer og Lemme op for at det kunde ringe ind over Øllet; men det Fornemste det blev gjort naar Øllet var sat hen for at gjæres, saa kom Mesteren selv med en prægtig Lade, deden op lian drog baade svære Guldringe og Kjæder og kostelige Stene, som der var

sære Tegn paa, og det blev tilhobe lagt ned i Øllet, og det kan En da nok tænke, at saadan ædle Rigdomme maa give Drikken Lod og Andel i de hemmelige Krafter, der er i dem fra Naturen af."

18

"Ja, det er ikke godt at vide Noget om," mente Erik Grubbe, "jeg har nu mere Tro til den Brunsviger-Humle og den anden Urtesaad, de sætter til."

"Jo!" sagde Præsten alvorligt og rystede paa Hovedet, "det maa vi ikke sige, der er meget Fordækt i Naturens Rige, det er sikkert nok. Hver en Ting baade død og levendes har sit Miraculum i sig, det er kuns om at gjør e at have Taalmod til at søge og opladte Øjne til at finde, - ak, i gamle Dage, da det ikke var saa lange Tider siden at Gud Herren havde taget sine Hænder af Jorden, da var hver en Ting saa bespændt med Guds Kraft, at der sprang ud af dem Lægedom og alt Godt, evigt og timeligt, men nu Jorderig hverken er fin eller ny længer og vanhelliget af mangfoldige Slægters Synder, nu er det kims ved besynderlige Lejligheder at de lade sig formærke, til visse Timer og paa visse Steder, naar mærkelige Himmeltegn ere oppe; det sagde jeg nyssens nu til Smeden, vi stod og taltes ved om det gruelig flammendes Skjær, der i de sidste Nætter har været at se den halve Himmel rundt. - Ellers kom der den Gang en ridendes Stafet forbi os - herop til, jeg troer?"

"Det var saa, Hr. Jens."

"Han red vel intet med Andet end som godt var?"

"Han red med det at Krigen er nu erklæret,"

19

"Herre Jesus, nej da! - ja, ja en, Gang maatte det jo komme."

"Ja, men har de biet saa længe, skulde de biet til Folk havde deres Avl inde."

"Det er de Skaaninger, der har drevet det frem, sagtens; de formærker endnu den sure Svie af sidste Krig og venter at komme efter den søde Kløe i denne."

"Aa! det er intet Skaaningerne ene, Sjællandsfarerne vil altid Krig, de veed jo vel, at dem gaar den immer udenom, - ja, det er gode Tider for Nøvter og Tossier, naar Rigens Raader ere galne tilhobe ..."

"De siger ellers, at Marsken vilde nok nødig til det."

"Ja, Fanden tro det! - kan jo dog nok være, men det kjendes kun lidtagtig at prædike Rolighed i en Myretue, - naa, Krig har vi, og nu gjælder det om at hver hytter sit. Der er nok at tage sig til i alle Maader."

Talen faldt saa paa den forestaaende Rejse og gik nu en Tid om de slette Veje, vendte tilbage til Tjele, til Fedekvæg og Staldfodring og gik igjen paa Rejse. De havde imens ingenlunde forsømt Kanden, Øllet var steget dem svært til Hovedet, og Erik Grubbe, der just fortalte om sin Rejse til Ceylon og Ostindien med "Perlen", havde ondt ved at komme frem igjennem sin egen Latter, hver Gang en ny Pudserlighed randt ham i Minde.

Præsten blev jo længer jo alvorligere; han laa sammensunken ned i Stolen, men en Gang 20 imellem virrede han med Hovedet, saae bistert ud for sig og bevægede Læberne som om han talte; gestikulerede derhos med den ene Haand, ivrigere og ivrigere, indtil han kom til at trumfe i Bordet; saa faldt han sammen igjen med et forskrækket Blik over paa Erik Grubbe. Endelig da denne var kjørt aldeles fast i Skildringen af en over al Maade enfoldig Kokkedreng, fik Præsten sig rejst op og tog paa at tale med en dump, høitidelig Røst.

"Sandelig," sagde han, "sandelig! jeg skal vidne med min Mund - med min Mund - at I er en Forargelse og en Forargelsens Gjenstand - det var Jer bedre, I blev kastet i Havet - sandelig! med en Møllesten og to Tønder Malt, - to Tønder Malt dem skylder I mig, det vidner jeg høitideligen og med min Mund, - to topfulde Tønder Malt i mine egne nye Sække, - for det var ikke mine Sække - aldrig i Evighedens Rige - det var Jeres egne gamle Sække og mine nye, dem beholdt I - og det var bedærvet Malt, - sandelig! se Ødelæggelsens Vederstyggelighed og Sækkene høre mig til og jeg vil betale - Dommen hører mig til, siger jeg. - Skjælver I ikke i Eders gamle Ben - I gamle Skjørlevnere! - kristeligen skulde I leve - er det kristelig at leve med Ane Jensdatter og lade hende snyde en kristelig Sognepræst? - I er en - I er en - kristelig Skjørlevnere - ja -."

Erik Grubbe havde ved Begyndelsen af 21 Præstens Tale smilet over hele Ansigtet og venskabeligt rakt sin Haand ud imod ham over Bordet, senere stødte han ud med Albuen som for at puffe en usynlig Tilhører i Siden, at han skulde se, hvor ubetalelig drukken Præsten var, men omsider maa han have faaet et Slags Forstaaelse af Talen; thi han blev med Et kridhvid i Ansigtet og tog Tudekanden og slængte mod Præsten, der tumlede baglæns over i Stolen og fra den gled ned paa Gulvet. Det var dog kun af Forskrækkelse, han faldt, thi Kanden naaede ham ikke, den blev liggende ved Randen af Bordpladen; Indholdet drev over hele

Bordet og randt i smaa Strømme ned paa Gulvet og paa Præsten.

Lyset var brændt ned i Stagen og flakkede, saa der snart var lyst i Værelset, snart saa mørkt, at den blaa Dagning saae ind igjennem Vinduerne.

Endnu talte Præsten. Det ene Øjeblik var hans Røst dyb og truende, det andet pibende og næsten klynkende.

"Der sidder I i Guld og Purpur og jeg ligger her og Hundene slikke mine Saar - og hvad lagde I i Abrahams Skjød? - hvad Offer gav I? - I lagde ikke en Sølvotteskilling i den kristelige Abrahams Skjød. - Og nu pines I svarligen - men Ingen skal dyppe sin Finger i Vand for Jer," og han slog med Haanden i det spildte Øl, "men jeg vasker mine Hænder - begge to - jeg har advaret Jer, - hi, - der gaar I - ja, der gaar I i 22 Sæk og Aske - i mine to nye Sække - Malt ..."

Han mumlede endnu en Stund, saa faldt han i Søvn, men Erik Grubbe gjorde imens Forsøg paa at komme til at hævne sig; han tog haardt fast i Stolearmen, gjorde sig lang og anstrengte sig med at sparke Bordbenet eftertrykkeligt i det Haab, at det var Præsten.

Snart rørte sig Intet mere, der hørtes kun de to gamle Herrers Snorken og den ensformige Piasken af Øllet, der blev ved at dryppe ned fra Bordpladen.